

ELEKTRİK PİYASASI KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİMİZ¹

Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi;

- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu
- 6491 sayılı Petrol Kanunu
- 2804 sayılı MTA Kuruluş Kanunu
- 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu
- 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu
- 3154 sayılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun
- 3213 sayılı Kıyı Kanunu
- 4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanunu
- 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
- 5397 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (Lpg) Piyasası Kanunu Ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'larında değişiklik yapılmasını öngören bir torba yasa özelliği taşımaktadır.

Teklifin genel gerekçesinde;

‘ülkemin yatırım ortamının iyileştirilmesi ve arz güvenliğinin sağlanması yerli ve yenilenebilir kaynakların çok daha hızlı sisteme dahil edilmesi kapsamında yatırımcının bürokratik işlemlerinin azaltılması amacıyla farklı kanunlarda tespit edilen uygulama sorunlarının giderilmesi’

ifadelerine yer verilmiştir.

Komisyonun tutanaklarında ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak;

“Türkiye’deki elektrik piyasasındaki hızlı değişim gereği, mevcut 6446 sayılı Kanun’da da değişiklik yapma ihtiyacı doğmuştur. Bu kapsamda hazırlanan teklif, yatırım süreçlerinin hızlandırılması ve önemli ölçüde, uygulamada yaşanan sorunların giderilmesini amaçlamaktadır. Söz konusu teklif, ağırlıklı olarak yerli ve yenilenebilir kay-

¹ Bu rapor, Av. Cömert Uygur Erdem, Av. Hande Atay, Av. Mahmut Fevzi Özlüer ve Av. Hülya Yıldırım tarafından hazırlanmıştır. Mayıs, 2016. Katkıları için Av. Hayati Küçük’e teşekkür ediyoruz.

nakların elektrik üretimindeki payını artırmak için bu kaynakların piyasaya daha hızlı ve etkin girişini sağlayacak yeni yatırım modellerini öngörmektedir. Bu kapsamda, yerli kömürden elektrik üretim yatırımları desteklenecek ve çok daha kısa sürede bu yatırımların gerçekleştirilmesi sağlanacaktır. Aynı zamanda, yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretimi ve bu tesislerde kullanılan teknolojinin de yurt içinde üretilmesini sağlayacak yeni düzenlemeleri getiriyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan Onuncu Kalkınma Planı'nda yer alan öncelikli dönüşüm programlarında 2018 yılı itibarıyla yerli kömürden elektrik üretimi miktarının yaklaşık 57 milyar kilovatsaat olması hususu Bakanlığımıza hedef olarak verilmiştir. Kanun teklifiyle, yerli kömüre dayalı elektrik üretim tesisi kurulma sı ve varlıkların daha hızlı ve etkin kullanımının özel sektörün desteği ve marifetiyle sağlanması amacıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığının yapacağı birim fiyat yarışması usulüyle ihale yapılması yönetimine dayanan yeni bir yatırım modeli oluşturulmuştur. Bu modelde, tesiste üretilen enerjinin TETAŞ ve EÜAŞ tarafından, ihale sonucu ortaya çıkan birim fiyattan satın alınması öngörülmektedir. “

Ifadelerine yer verilmiştir.

Öncelikli olarak yasa teklifini enerji politikası ve hukuk açısından bütünlüklü olarak değerlendirecek olursak;

Enerji politikaları; dış politika, güvenlik politikası, ekonomik politika, tarım ve sanayi politikaları, eğitim politikası, ulaştırma politikası, çevre politikası vb. ile entegre (bütünlüklü) biçimde planlanmalıdır. ²

Artan nüfus ve kalkınma taleplerinin yanında lüks de vazgeçilmez olunca, insanlara gereken enerji ister biyoyakıtlardan ister rüzgardan elde edilmeye kalkışıl-sın çılgınca problemler oluşacaktır. Bu ise hiçbir zaman tükenmeyen bir talep halini yaratmaktadır. O yüzden temelde tartışılması gereken enerji devrimi değil enerji kullanım kalıplarının değiştirilmesidir. Buna rağmen

Bakan Berat Albayrak'ın ifade ettiği üretilen enerji olarak gündeme gelen “artan enerji talebi” ve “enerji güvenliği” argümanları sağlam temellere dayanmıyor. Örneğin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak'ın önümüzdeki 10 yılda Türkiye'nin enerji talebinin iki katına çıkacağı iddiası iyimser tahminlere göre dahi gerçekçi gözükmemektedir. Kaldı ki bu enerji talebini yerli kömür ve yenilenebilir enerji kaynaklarına dayanarak çözmeyi amaçlayan iş bu yasa tasarısı kuralsızlığı dayatmakta ve sürdürülebilir yaşam koşullarını sağlayan izinleri ve denetimleri işlevsiz hale getirmektedir. Önemle belirtmek gerekir ki; yine yenilenebilir enerji kaynağı olarak sunularak “koruma-kullanma dengesi”nden yoksun havza plansız projelerle dere-

2 Pamir Nejd, Enerjinin İktidarı, Hayy Yayınları, Aralık 2015 İstanbul, syf. 471

lerin ve bağı ekosistemlerin yok oluşunu sonuçlayan HES'ler gibi, aynı yaklaşımla topluma “dayatılan” güneş ve rüzgâr enerji santrallerinin de benzer bir doğa yok oluşunu sonuçlayacağını öngörmek zor değildir. Bu sebeple ülkenin ihtiyacı olan şey, “temiz enerji yatırımlarının önünün açılması” değil; “temiz enerji” iddiasında olan yatırımların “sürdürülebilir kalkınma” ve “sürdürülebilir çevre” ilkeleri doğrultusunda yerel halkın kültürü, ekonomisi ve yaşam alanlarını gözetten bütüncül politikalarla ve halkın çevresel kararlara etkin katılımıyla planlanması ve mevzuatın da bu yönde geliştirilmesinden geçmektedir. Zira nasıl ki dönemin Çevre Bakanı Veysel Eroğlu'nun “HES'ler konusunda hata yaptık” özeleştirisi yok olan dereleri geri getirmediyse, birkaç yıl sonra dönemin Çevre Bakanı'nın “RES'ler ve GES'ler konusunda hata yaptık” özeleştirisi de tarım arazilerini, sit alanlarını, ormanları ve meraları geri getirmeyecektir. Bu sebeplerle hâlihazırda yasa boşlukları ve ilke kararları eksiklikleriyle yatırım odaklı ilerleyen RES ve GES'lere ilişkin olarak “koruma-kullanma dengesi”ni ve bütüncül planlama ilkelerini gözetecek mevzuat değişiklikleri yerine; belirlenen sınırları, teknik esasları ve planlama ilkelerini ortadan kaldırmak suretiyle, doğa lehine mevcut kazanımları da ortadan kaldıracak şekilde yatırımlar lehine mevzuat geliştirilmesi hukuka aykırıdır.

İkinci olarak kömüre teşvik verilmesi ve Türkiye'nin ısrarla fosil yakıtlardan vazgeçmemesi Paris Anlaşması ve COP 21 Zirvesinde verdiği emisyon azaltım taahhütünü nasıl yerine getireceğine ilişkin soru işaretlerimizi artırmaktadır. Ayrıca tüm bu enerji yatırımı teşvikleri ve öncelleri çevre ve ekonomi politikasından ayrı olarak planlanmıştır. Ekonomik olarak hesaba katılan ise şirketin karı ve zararı olmuştur. O yüzden kuralızsızlaştırma, denetimi azaltma odaklı ve bütüncül bir enerji politikasından uzak bu yasa teklifini nereden tutsak elimizde kalmaktadır.

Enerji arz ve talebine ilişkin yaklaşım farklılıklarımızı bir yana bırakacak olsak dahi halihazırda hukuki korumayı ters yüz eden ve Anayasa'ya aykırı olan bu yasa teklifinin bazı maddelerini Anayasa, ulusal mevzuat ve hukukun genel ilkeleri açısından değerlendirmenin elzem olduğu kanısındayız.

İlgili teklifin 15. Maddesi ile Elektrik Piyasası Kanunu mad.6/3. Fıkra da değişik-

İLGİLİ TASARI İLE YAPILAN DEĞİŞİKLİK	MADDENİN ESKİ HALİ	DEĞİŞİKLİKLE BİRLİKTE MADDENİN YENİ HALİ	DEĞİŞİKLİĞİN GEREKÇESİ
<p>MADDE 15- 6446 sayılı Kanunun 6. Maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.</p> <p>“(3) Lisans alınincaya kadar, Kurul tarafından yönetmelikle belirlenen istisnalar dışında ön lisans sahibi tüzel kişinin ortaklık yapısının doğrudan veya dolaylı olarak değişmesi, hisselerinin devri veya hisselerinin devri sonucunu doğuracak iş ve işlemlerin yapılması veya Kurum tarafından belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda ön lisans iptal edilir.”</p> <p>“(10) Nükleer enerji üretim tesisleri için alınacak yapı ruhsatı ve diğer mevzuattan kaynaklanan inşaata ilişkin izin, onay, lisans, ruhsat ve benzeri</p>	<p>Önlisans esasları</p> <p>MADDE 6 – (1) Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiye öncelikle, üretim tesisi yatırımına başlaması için mevzuattan kaynaklanan izin, onay, ruhsat ve benzeri belgeleri edinebilmesi ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde edebilmesi için Kurum tarafından belirli süreli önlisans verilir. Önlisansa ilişkin aşağıda belirtilen hususlar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir:</p> <p>a) Başvuru, değerlendirme ve teminat mektubu usul ve esasları ile önlisansın verilmesi, tadili, sona ermesi, iptali, süresi ve süre uzatımı hâllerinde uygulanacak usul ve esaslar</p> <p>b) Önlisansın iptali ve sona ermesinin hüküm ve sonuçları</p> <p>c) Önlisans sahibi tüzel kişilerin önlisans kapsamında sahip oldukları haklarına,</p>	<p>Önlisans esasları</p> <p>MADDE 6 – (1) Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiye öncelikle, üretim tesisi yatırımına başlaması için mevzuattan kaynaklanan izin, onay, ruhsat ve benzeri belgeleri edinebilmesi ve üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde edebilmesi için Kurum tarafından belirli süreli önlisans verilir. Önlisansa ilişkin aşağıda belirtilen hususlar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir:</p> <p>a) Başvuru, değerlendirme ve teminat mektubu usul ve esasları ile önlisansın verilmesi, tadili, sona ermesi, iptali, süresi ve süre uzatımı hâllerinde uygulanacak usul ve esaslar</p> <p>b) Önlisansın iptali ve sona ermesinin hüküm ve sonuçları</p> <p>c) Önlisans sahibi tüzel kişilerin önlisans kapsamında sahip oldukları</p>	<p>Maddeyle önlisans sahibi tüzel kişilerin önlisans döneminde herhangi bir şekilde pay devri yapamayacağı hususu düzenlenmiştir. Ancak bu durum uygulamada bir takım sıkıntıların oluşmasına yol açmaktadır. Bu kapsamda halka açık olma durumu ve pay devirlerinin kontrol edilememesi, uluslararası anlaşmalar kapsamında kurulması öngörülen üretim tesisleri için verilen önlisans sahibi tüzel kişilerin ortaklık yapısında meydana gelen değişiklikler, Türk Ticaret Kanunu kapsamında öngörülen rüçhan hakkının kullanılmasına bağlı olarak ortaya çıkan pay devirleri gibi hususlar bu sıkıntılara örnek olarak gösterilebilir. Düzenleme ile, örneklenen hususlar gibi uygulamada sıkıntı</p>

<p><i>belgeler ile üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet ve kullanım hakkının elde edildiğine ilişkin belgeler üretim lisansı verilmesinden sonra olmak üzere, Kurul tarafından belirlenen süre içerisinde istenen belgelerin mücbir sebepler veya lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında Kuruma sunulmaması halinde üretim lisansı iptal edilir. Bu üretim tesislerinde, diğer mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi kaydıyla üretim lisansı alınmadan önce üretim tesisi ile doğrudan ilişkisi olmayan yapıların inşasına başlanabilir.”</i></p>	<p>yükümlülüklerine, sermaye yeterliliklerine ilişkin usul ve esaslar</p> <p>(2) Önlisans süresinde; gerekli izin, onay, ruhsat veya benzeri belgeleri alamayan, üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde ettiğini tevsik edemeyen, Kurum tarafından belirlenen yükümlülükleri yerine getirmeyen tüzel kişiye lisans verilmez.</p> <p>(3) Lisans alınıncaya kadar veraset ve iflas nedenleri dışında önlisans sahibi tüzel kişinin ortaklık yapısının doğrudan veya dolaylı olarak değişmesi, hisselerinin devri veya hisselerin devri sonucunu doğuracak iş ve işlemlerin yapılması veya Kurum tarafından belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda önlisans iptal edilir.</p> <p>(4) Bu Kanun kapsamında Kurul tarafından verilecek önlisansların tabi olacağı ve önlisans sahiplerinin uymakla yükümlü olduğu</p>	<p>haklarına, yükümlülüklerine, sermaye yeterliliklerine ilişkin usul ve esaslar</p> <p>(2) Önlisans süresinde; gerekli izin, onay, ruhsat veya benzeri belgeleri alamayan, üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkını elde ettiğini tevsik edemeyen, Kurum tarafından belirlenen yükümlülükleri yerine getirmeyen tüzel kişiye lisans verilmez.</p> <p>(3) Lisans alınıncaya kadar, Kurul tarafından yönetmelikle belirlenen istisnalar dışında önlisans sahibi tüzel kişinin ortaklık yapısının doğrudan veya dolaylı olarak değişmesi, hisselerinin devri veya hisselerinin devri sonucunu doğuracak iş ve işlemlerin yapılması veya Kurum tarafından belirlenen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda ön lisans iptal edilir.</p> <p>(4) Bu Kanun kapsamında Kurul tarafından verilecek önlisansların tabi olacağı</p>	<p>oluşturan durumların Kurul tarafından pay devri istisnası olarak belirlenebilmesine imkan verilmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>19.06.2007 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik ile 18.04.2014 tarihli ve 28976 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Orman Kanunu’nun 17/3 ve 18. Maddeleri’nin Uygulama Yönetmeliği kapsamında Hazineye ait ve Orman ve Su İşleri Bakanlığı’na tahsisli arazilerin yatırımcılara kullanım hakkı veya irtifak hakkı ile devri esnasında istenen belgeler arasında elektrik üretim lisansının olması ancak 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun 6. Maddesi ile elektrik üretim lisansı alınması için üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkının elde edilmesi şartının olması da uy-</p>
--	---	--	--

	<p>esaslar şunlardır:</p> <p>a) Bu Kanundaki istisnalar hariç üretim faaliyetiyle iştigal edecek tüzel kişi, faaliyeti birden fazla tesiste yürütecek olması hâlinde, her tesis için ayrı önlisans almak zorundadır.</p> <p>b) Tüzel kişiler, Kurul tarafından belirlenen önlisans alma, tadili, suret çıkartma ve diğer bedelleri Kuruma ödemek zorundadır.</p> <p>c) Önlisans sahibi tüzel kişi, Kurumun faaliyetlerini yerine getirebilmesi için ihtiyaç duyacağı her türlü bilgi ve belgeyi istenilen zamanda Kuruma vermek zorundadır.</p> <p>(5) Önlisansın süresi mücbir sebep hâlleri hariç yirmi dört ayı geçemez. Kurul, kaynak türüne ve kurulu güce bağlı olarak bu süreyi yarısı oranında uzatabilir.</p> <p>(6) Önlisansın, önlisans sahibi tüzel kişiden kaynaklanmayan bir nedenle iptal edilmesi veya sona ermesi hâlinde ilgisinin teminatı iade edilir.</p>	<p>ve önlisans sahiplerinin uymakla yükümlü olduğu esaslar şunlardır:</p> <p>a) Bu Kanundaki istisnalar hariç üretim faaliyetiyle iştigal edecek tüzel kişi, faaliyeti birden fazla tesiste yürütecek olması hâlinde, her tesis için ayrı önlisans almak zorundadır.</p> <p>b) Tüzel kişiler, Kurul tarafından belirlenen önlisans alma, tadili, suret çıkartma ve diğer bedelleri Kuruma ödemek zorundadır.</p> <p>c) Önlisans sahibi tüzel kişi, Kurumun faaliyetlerini yerine getirebilmesi için ihtiyaç duyacağı her türlü bilgi ve belgeyi istenilen zamanda Kuruma vermek zorundadır.</p> <p>(5) Önlisansın süresi mücbir sebep hâlleri hariç yirmi dört ayı geçemez. Kurul, kaynak türüne ve kurulu güce bağlı olarak bu süreyi yarısı oranında uzatabilir.</p>	<p>gulamada sorunlara yol açmaktadır, bu sebeple maddenin onuncu fıkrasında düzenleme yapılmıştır. Ayrıca madde ile milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet veya kullanım hakkının elde edildiğine ilişkin belgelerin üretim lisansı alınmasından sonra Kurul tarafından belirlenen süre içerisinde Kuruma sunulması ve böylece ortaya çıkması muhtemel zararların önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.</p>
--	--	--	--

	<p>(7) Önlisans, süresi uzatılmadığı takdirde süresinin bitiminde, önlisans sahibi tüzel kişinin talebi veya iflası hâlinde kendiliğinden sona erer.</p> <p>(8) Önlisans için başvuran tüzel kişiden, önlisans süresinde yerine getirmesi gereken yükümlülükleri ikmal etmemesi hâlinde irat kaydedilmek üzere, kurulmak istenen üretim tesisinin niteliği ve büyüklüğüne göre yönetmelikle belirlenecek miktarda teminat mektubu alınır.</p> <p>(9) Lisans başvurusuna konu üretim tesisinin tesis edileceği yerde faaliyet göstermek üzere petrol veya doğal gaz piyasası faaliyetleri için ayrıca lisans başvurusunun yapılması durumunda öncelik verilecek lisans başvurusuna Bakanlık görüşü alınarak Kurul tarafından karar verilir.</p>	<p>(6) Önlisansın, önlisans sahibi tüzel kişiden kaynaklanmayan bir nedenle iptal edilmesi veya sona ermesi hâlinde ilgisinin teminatı iade edilir.</p> <p>(7) Önlisans, süresi uzatılmadığı takdirde süresinin bitiminde, önlisans sahibi tüzel kişinin talebi veya iflası hâlinde kendiliğinden sona erer.</p> <p>(8) Önlisans için başvuran tüzel kişiden, önlisans süresinde yerine getirmesi gereken yükümlülükleri ikmal etmemesi hâlinde irat kaydedilmek üzere, kurulmak istenen üretim tesisinin niteliği ve büyüklüğüne göre yönetmelikle belirlenecek miktarda teminat mektubu alınır.</p> <p>(9) Lisans başvurusuna konu üretim tesisinin tesis edileceği yerde faaliyet göstermek üzere petrol veya doğal gaz piyasası faaliyetleri için ayrıca lisans başvurusu-</p>	
--	--	--	--

nun yapılması durumunda öncelik verilecek lisans başvurusuna Bakanlık görüşü alınarak Kurul tarafından karar verilir.

(10) Nükleer enerji üretim tesisleri için alınacak yapı ruhsatı ve diğer mevzuattan kaynaklanan inşaatla ilişkin izin, onay, lisans, ruhsat ve benzeri belgeler ile üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet ve kullanım hakkının elde edildiğine ilişkin belgeler üretim lisansı verilmesinden sonra olmak üzere, Kurul tarafından belirlenen süre içerisinde istenen belgelerin mücbir sebepler veya lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında Kuruma sunulmaması halinde üretim lisansı iptal edilir. Bu üretim tesislerinde, diğer mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi kaydıyla üretim lisansı alınmadan önce üretim tesisi ile doğrudan ilgisi olmayan yapıların inşasına başlanabilir.

lik yapılmış olup aynı maddeye bir de 10. Fıkra eklenmiştir.

3. fıkrada yapılan değişiklikten önce ‘veraset ve iflas nedenleri’ dışında önlisans sahibi tüzel kişinin ortaklık paylarına ilişkin değişikliğe izin verilmemekteyken bu değişiklik ile bu veraset ve iflas nedenleri ile sınırlı tutulmuş sebepleri belirleme yetkisi yönetmelik ile yapılacak bir düzenleme ile Kurula bırakılmıştır. Pay devri yapılamayacağı düzenlenmişken bazı sıkıntıların ortadan kaldırılması için öngörülen bu değişiklik aslında pay devri yapılamamasına ilişkin ana kuralı istisna haline getirmektedir. Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği mad.57’de düzenlenen pay devri yapılmasına izin veren haller kanuna uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. **Normlar hiyerarşisine göre kanuna uygun yönetmelik düzenlemesi yapılması gerekirken kanunun açık ifadesine rağmen pay devrine iflas ve veraset halleri dışında izin tanıyan yönetmeliğe uygun kanun düzenlemesi yapılarak yönetmelikteki hukuka aykırılık kamufle edilmeye çalışılmıştır.**

Elektrik Piyasası Kanunu mad.6’ya eklenen 10. Fıkra ile mad.6/1 fıkrasındaki düzenlemeye Nükleer enerji üretim tesisleri bağlamında istisnai hüküm getirilmiştir. Nükleer enerji üretim tesisleri için alınacak yapı ruhsatı, inşaata ilişkin onay, lisans, ruhsat ve benzeri belgeler ile üretim tesisinin kurulacağı sahanın mülkiyet ve kullanım hakkının elde edildiğine ilişkin belgeler üretim lisansı verilmesinden sonra verilebileceği gibi üretim lisansı verilmesinden sonra kurul tarafından belirlenen süre içinde bu belgelerin vs. getirilmemesi mücbir sebebe ya da şirket sahibinden kaynaklanmayan bir sebebe dayanması durumunda ise üretim lisansının iptal edilmeyeceğine ilişkin istisnai hüküm getirilmiştir.

Üretim lisansı sürecinde mülkiyet veya kullanım hakkının elde edilmesi ile ilgili olarak, ilgisine göre;

- Mahkemelerce belirlenen bedellerin ödenerek el koyma kararlarının alınmış olması,
- Orman kesim izinlerinin alınması,
- Maliye hazinesi mülkiyetindeki taşınmaz mallar için irtifak hakkı tesisi ve kiralama sözleşmelerinin yapılmış olması,
- Mera tahsis amacı değişikliklerinin yapılarak hazine adına tescil ve irtifak hakkı/kiralama işlemlerinin yapılmış olması,
- Hazineye ait taşınmazlar dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazların devir işlemlerinin sonuçlandırılarak hazine adına devir işlemlerinin sağlanmış olması,
- Nükleer santrallerde üretim tesisinin kurulacağı sahaya ilişkin tahsis işlemlerinin

rinin yapılması,
gerekmektedir.

Yine;

Üretim tesisinin inşaatına başlanabilmesi için gerekli olan ön proje onayının alınması,

Yapılması gerekmektedir.

Öncelikli olarak üretim lisansı alınmadan önce ilgili izin ve onayların alınmaması durumunda kamulaştırması yapılmamış alanda şirkete hukuka aykırı olarak faaliyet yürütme izni verilmiş olacaktır. Ki bu en başta Anayasa ile korunan mülkiyet hakkının ihlali anlamına gelecektir. Yine orman kesin izni olmadan saha teslimi yapılamazken orman kesin izni alınmadan üretim lisansı verilmesindeki bürokratik yavaşlığı azaltma amacını anlamak mümkün değildir. Ve bunun gibi birçok tahsis, kiralama vs. işlemleri yapılmadan şirkete üretim lisansının verilmesi hukuka uygun izin alması zor olan nükleer enerji üretim tesisleri için hukuk engelini ortadan kaldırma amacı taşımaktadır. Kaldı ki bu düzenleme ile üretim lisansı verilmesinden sonra ne kadar sürede bu izinleri tamamlaması gerektiği kanunla belirlenmemiştir. İdarenin kanuniliği ve belirliliği ilkesi ihlal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin 06.12.2008 tarihinde Resmi Gazete 'de yayınlanan 2008/34E 2008/153 K numaralı kararında;

'Anayasanın 2. Maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde insan haklarına saygılı Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal hukuk Devleti olduğu belirtilmiştir. Madde de belirtilen hukuk devleti ilkesi gereğince yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirilmek amacıyla yapılması gerekir. Bir kuralın Anayasa'ya aykırılık sorunu çözümlenirken kamu yararı konusunda Anayasa Mahkemesi'nin yapacağı inceleme de yasanın kamu yararı amacıyla yapıp yapılmadığını araştırmaktır. Anayasa'nın çeşitli hükümlerinde yer alan kamu yararı kavramının Anayasa'da bir tanımı yapılmamıştır. Ancak Anayasa Mahkemesi'nin kimi kararlarında da belirtildiği gibi kamu yararı, bireysel, özel çıkarlardan ayrı ve bunlardan üstün toplumsal yarardır. Bu saptamanın doğal sonucu olarak da kamu yararı düşüncesi olmaksızın yalnız özel çıkarlar için veya yalnız belli kişilerin yararına olarak yasa kuralı konulamaz. Böyle bir durumun açık bir biçimde ve kesin olarak saptanması halinde söz konusu yasa kuralı

*Anayasa'nın 2. Maddesine aykırı düşer ve iptali gerekir.*³

İfadelerine yer verilmiştir.

10. Fıkranın son cümlesinde, üretim tesisi ile doğrudan ilgisi olmayan yapıların inşasına üretim lisansı alınmadan da başlanabilir diyor. Üretim lisansı alınmazsa (ki üretim lisansı almak için gerekli izin vs. de lisanstan sonra alınabilir ve bu izinler alınmazsa lisans iptal edilir diyor) üretim tesisi ile doğrudan ilgisi olmadığı söylenen ancak üretim tesisi için yapılan yapılar ne olacak? Bu yapılar atıl kalırsa tahribat nasıl giderilecek? Bu düzenleme ile halihazırda hukuka aykırı olarak işletilen süreçlere dayanak hazırlanmaktadır. Akkuyu'da lisansı olmayan bir üretim tesisi için liman ihalesi yapıldı ve inşaa ediliyor.

İş bu yasa teklifindeki düzenlemeyle güdülen kamu yararı merak konusudur. İzinler alınmadan verilen üretim lisansı ile korunanın şirket olduğu çok açıktır. Oysa devletin Anayasa'dan doğan yaşam hakkını ve çevre-insan sağlığını koruma yükümlülüğü vardır. Bu yükümlülüklerini görmezden gelerek sırf bürokratik engelleri kaldırma iddiasıyla yapılan bu düzenleme kuralsızlaştırma anlamı taşımaktadır.

Ayrıca lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler durumunda belgelerin verilmemesi lisans iptalinin istisnalarından sayılarak belirsiz bir alan oluşturulup, idareye geniş takdir yetkisi tanınmıştır.

3 Çakmak N. Münci, Kamu Yararı, syf.411

<p>MADDE 14-</p> <p>6446 Sayılı Kanun'un 5. Maddesine aşağıda-ki fıkralar eklenmiştir.</p> <p>(12) 10.05.2005 tarihli 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretim Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un 4. Maddesi kapsamında belirlenecek yenilenebilir enerji kaynak alanlarını kullanacak tüzel kişilerde aranacak koşulların belirlenmesi, TEİAŞ tarafından bağlantı görüşü verilmesi ve kapasite tahsisi yapılması, yapılacak yarışma, yenilenebilir enerji kaynak alanı tahsisi, teminat alınması, yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde teminatların irat olarak kaydedilmesi, yurtiçinde üretim ve/veya yerli malı kullanım şartıyla uygulamaya ilişkin</p>		<p>MADDE 5</p> <p>....</p> <p>(12) 10.05.2005 tarihli 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretim Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun'un 4. Maddesi kapsamında belirlenecek yenilenebilir enerji kaynak alanlarını kullanacak tüzel kişilerde aranacak koşulların belirlenmesi, TEİAŞ tarafından bağlantı görüşü verilmesi ve kapasite tahsisi yapılması, yapılacak yarışma, yenilenebilir enerji kaynak alanı tahsisi, teminat alınması, yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde teminatların irat olarak kaydedilmesi, yurtiçinde üretim ve/veya yerli malı kullanım şartıyla uygulamaya ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.</p>	<p>Maddeyle 2009'da yayımlanan Elektrik Enerjisi Piyasası Arz Güvenliği Strateji Belgesinde ve Enerji Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 2015-2019 Stratejik Planında belirtilen hedeflerin gerçekleşmesi ve yenilenebilir enerji kaynak çeşitliliğinin artırılması hedeflenmektedir. Bunun yanında dünyada gelişen yenilenebilir enerji teknolojilerinin ülkemizde de kullanımı ve yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Ülkemizde yenilenebilir enerji alanında kullanılan aksamaların önemli bir bölümü ithal edilmektedir. Bu bağımlılığın azaltılması ve teknoloji transferi sağlanması amacıyla bu tür üretimler gerçekleştirilecek ve tüzel kişiler desteklenecektir. 27/11/2013 tarihli ve 28834 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Enerjisi Üretimine</p>
--	--	---	---

<p>usul ve esaslar Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.</p> <p>Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak üretim tesislerinde kullanılacak aksam için Bakanlık tarafından yönetmelikle belirlenecek şekilde yurtiçinde üretim ve/veya yerli malı kullanım şartı aranır.</p> <p>Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kullanılacak üretim tesisleri için 5346 sayılı Kanuna ekli (1) ve (2) sayılı cetvellere göre hesaplanan fiyatlar toplamını geçmemek üzere her bir yenilenebilir enerji kaynak alanı için Bakanlık tarafından belirlenecek tavan fiyat üzerinden teklif edilecek en düşük fiyat o yenilenebilir enerji kaynak alanı için yarışma şartlarında</p>		<p>Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak üretim tesislerinde kullanılacak aksam için Bakanlık tarafından yönetmelikle belirlenecek şekilde yurtiçinde üretim ve/veya yerli malı kullanım şartı aranır.</p> <p>Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kullanılacak üretim tesisleri için 5346 sayılı Kanuna ekli (1) ve (2) sayılı cetvellere göre hesaplanan fiyatlar toplamını geçmemek üzere her bir yenilenebilir enerji kaynak alanı için Bakanlık tarafından belirlenecek tavan fiyat üzerinden teklif edilecek en düşük fiyat o yenilenebilir enerji kaynak alanı için yarışma şartlarında belirlenecek süre boyunca uygulanır. Bu madde kapsamında kurulacak üretim tesisleri için önlisans ve lisans verme koşulları, iptali ve tadili ile ilgili hususlar Kurum tarafından verilen yönetme-</p>	<p>Yönelik Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanlarının Belirlenmesi, Derecelendirilmesi, Korunması ve Kullanılmasına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik Kapsamında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından özellikle rüzgar ve güneş enerjisine elektrik üretim tesisleri için yenilenebilir enerji kaynak alanı/ alanları ilan edilecektir. Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında gerekli olan elektrik iletim tesisleri ve diğer altyapı çalışmaları tamamlanarak yatırım için hazır hale getirilecektir. Söz konusu alanların öncelikle yurt içinde üretim yapacak ve/veya yerli malı kullanacak firmalara tahsis edilerek hem yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretiminin artırılması hem de bahse konu üretim tesislerinde kullanılan aksam/aksamların yerli imkanlarla üretilmesi</p>
---	--	---	---

<p>belirlenecek süre boyunca uygulanır.Bu madde kapsamında kurulacak üretim tesisleri için önlisans ve lisans verme koşulları, iptali ve tadili ile ilgili hususlar Kurum tarafından verilen yönetmelikle düzenlenir.</p> <p>(13) 5346 sayılı Kanun'un 4. Maddesi kapsamında yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak belirlenecek kamu ve hazine taşınmazları ile özel mülkiyete konu bu taşınmazlarda bu taşınmazların yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak kullanımını ve verimliliğini etkileyici imar planları düzenlenemez. Özel mülkiyete konu taşınmazların yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak belirlenmesi halinde, söz konusu alanlar üzerinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 27. Maddesi uyarınca acele kamulaştırma yapılabilir.09.01.2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu kapsamında belirlenen</p>		<p>likle düzenlenir.</p> <p>(13) 5346 sayılı Kanun'un 4. Maddesi kapsamında yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak belirlenecek kamu ve hazine taşınmazları ile özel mülkiyete konu bu taşınmazlarda bu taşınmazların yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak kullanımını ve verimliliğini etkileyici imar planları düzenlenemez. Özel mülkiyete konu taşınmazların yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak belirlenmesi halinde, söz konusu alanlar üzerinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 27. Maddesi uyarınca acele kamulaştırma yapılabilir.09.01.2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu kapsamında belirlenen bölgelerin aynı zamanda bu Kanuna göre yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak da belirlenmesi halinde, bu alanların</p>	<p>hedeflenmektedir.</p>
---	--	---	--------------------------

<p>bölgelerin aynı zamanda bu Kanuna göre yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak da belirlenmesi halinde, bu alanların tahsis edileceği tüzel kişilerin belirlenmesi dışındaki diğer gerekli işlemler 4737 sayılı Kanun'a göre yürütülür. Ancak bu alanları kullanacak tüzel kişiler, bu fıkra ile onikinci fıkra hükümleri kapsamında Bakanlık tarafından belirlenir.</p> <p>14)Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak tesisleri için gerekli enerji iletim tesisleri TEİAŞ tarafından santral ünitelerinin işletmeye giriş programına uygun olarak yapılır.</p>		<p>tahsis edileceği tüzel kişilerin belirlenmesi dışındaki diğer gerekli işlemler 4737 sayılı Kanun'a göre yürütülür. Ancak bu alanları kullanacak tüzel kişiler, bu fıkra ile onikinci fıkra hükümleri kapsamında Bakanlık tarafından belirlenir.</p> <p>14) Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak tesisleri için gerekli enerji iletim tesisleri TEİAŞ tarafından santral ünitelerinin işletmeye giriş programına uygun olarak yapılır.</p>	
---	--	---	--

13) 5346 sayılı kanunun 4. Maddesi kapsamında yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak belirlenecek kamu ve hazine taşınmazları ile özel mülkiyete konu taşınmazlarda, bu taşınmazların yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak kullanımını ve verimliliğini etkileyici imar planları düzenlenemez. Özel mülkiyete konu taşınmazların yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak belirlenmesi hâlinde, söz konusu alanlar üzerinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 27. Maddesi uyarınca acele kamulaştırma yapılabilir.

Eklenen bu fıkra ile madde gerekçesinde 2009'da yayımlanan Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesinde ve Enerji Tabi Kaynaklar Bakanlığı 2015-2019 Stratejik Planında belirtilen hedeflerin gerçekleşmesi ve yenilenebilir enerji kaynak çeşitliliğinin artırılmasının hedeflendiği belirtilmektedir. Esasen değişiklikle 5346 sayılı Kanun'un 4. Maddesi Kanun metni içerisine alınarak maddede yer alan "kamu ve hazine taşınmazları"na ek olarak "imar planı koruması" altına "özel mülkiyete konu taşınmazlar" da dâhil edilmekte ve 2942 sayılı Acele Kamulaştırma Kanunu m. 27 doğrultusunda acele kamulaştırma müessesesi için genel bir "ön kabul" yaratılmaktadır.

Öncelikle, üst ölçekli çevre düzeni planlarında Enerji Üretim Alanları ve Enerji İletim Tesisleri kullanım alanı olarak belirlenen bölgeler açısından, üst ölçekli planlarda değişikliğe gerek olmaksızın "ilgili kurum ve kuruluş görüşleri" doğrultusunda alt ölçekli planlarla RES, HES ve GES yatırımları planlanabilmektedir. Ancak yenilenebilir enerji kaynağı planlamalarına dair hukukî birikim boşluğu üst ölçek alt ölçek birlikteliğinde de kendisini göstermektedir. Üst ölçekli ÇDP Planları, yenilenebilir enerji santrallerine ilişkin üretim sahalarının planlanmasında, süreci, bir mevzuatı dahi olmayan ve idarenin takdirine bırakılan "ilgili kurum ve kuruluş görüşleri"nden ve bunlara karşılık olarak olası zararlara karşı alınacak önlemleri şirketlerin noter onaylı taahhütlerinden ibaret kılmakta; bu da alt ölçekli planların hazırlanması anlamında yönlendirici bir işlev görememektedir.

3194 sayılı İmar Kanunu m. 6 uyarınca; plan kademeleri sırasıyla Bölge Planları ve İmar Planları; İmar Planları da sırasıyla Nazım İmar Planları ve Uygulama Planları olarak hazırlanmakta, **Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği m. 6 uyarınca;** planlama kademeleri, üst kademedен alt kademeye doğru sırasıyla; Mekânsal Strateji Planı, Çevre Düzeni Planı, Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planından oluşmaktadır.

"(2) Mekânsal planlar, plan kademelenmesine uygun olarak hazırlanır. Her plan, planlar arası kademeli birliktelik ilkesi uyarınca yürürlükteki üst kademe planların kararlarına uygun olmak, raporu ile bütün oluşturmak ve bir alt kademedeki planı yönlendirmek zorundadır."

Bu hüküm doğrultusunda üst ölçekli ÇDP planlarının aynı zamanda alt ölçekli imar planlarını yönlendirebilecek açıklıkta ve yeterlikte olması gerekmektedir. Ancak yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin olarak mevcut ÇDP planları bu yeterlikten yoksundur.

Yasal düzenlemeler birlikte okunduğunda yürürlükteki “Planların Kademeli Birlikteliği İlkesi” çerçevesinde, aşağıda verilen *“her alt ölçek planlama kademesinin bir üst ölçektekinden daha fazla bilgi ve ayrıntı içermesi, kendi özgün ölçeğinin gerekli kıldığı yeni bilgi ve verileri de kapsayan, ancak bir üst ölçeğin ana kararlarını koruyan özgün bir plan olması beklenir”* (Ersoy, 2000:37). Bu bağlamda “Planların Kademeli Birlikteliği İlkesi” olarak adlandırılan bu hiyerarşik yapı içerisinde, üst ölçekli plan ana kararları alt ölçekli plan kararlarını bağlayıcı nitelikte olmaktadır.

Bu anlamda, söz konusu değişiklik, üst ölçekli plan sınırları içerisinde yer alan her noktanın bu tür yatırımların kullanımına ayrılacağı anlamında bir güvence sağlayacak niteliktedir. Ancak planların kademeli birlikteliği açısından temel planlama stratejisi, “koruma-kullanma dengesi”nin sağlanması ve bölgenin doğal, kültürel ve tarihsel niteliklerinin korunmasıdır. Bu sebeplerle “yenilenebilir enerji kaynak alanı” ilân edilmiş alanların, üst ölçekli ÇDP Planları “koruma” ana kararları gözetilmeksizin sadece “yatırım odaklı” bir imar planı koruması altına alınacak olmasına yönelik bu düzenleme, planlama tekniğine, şehircilik ilkelerine ve kamu yararına aykırıdır.

Değişiklikle dikkat çeken diğer önemli husus ise, “kamu ve hazine taşınmazları”na ek olarak “özel mülkiyete konu taşınmazlar”ın da madde hükmüne dahil edilmiş olmasıdır.

Mülkiyet hakkı temel haklardan olup, ulusal ve uluslararası yasal metinlerde güvence altına alınmıştır. Avrupa İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme ‘nin Ek 1 Nolu Protokolü’nün, 1’inci maddesi ile sözleşmede güvence altına alınan haklara mülkiyet hakkı da eklenmiştir. Bu düzenlemede de, özel mülkiyet hakkının ancak kamu yararı nedeniyle ortadan kaldırılabilceği belirtilmektedir (AİHS Ek1 Protokolü). 1982 tarihli T.C. Anayasası’nda ise mülkiyet hakkı “kişinin hakları ve ödevleri” arasında düzenlenmektedir. Kamulaştırma ise “sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler” başlığı altında yer almıştır. Anayasa’nın 35’inci maddesinde mülkiyet hakkı düzenlenmiş, bu hakkın sınırlanmasının ancak kamu yararı amacıyla olabileceğini belirtilmiştir. Öte yandan aynı madde de “Mülkiyet hakkının kullanılmasında toplum yararına aykırı olamaz” şeklinde hüküm getirilerek mülkiyet hakkının da sınırı çizilmiştir. Anayasanın 46.maddesi hükmüne göre devlet ya da kamu tüzel kişileri KAMU YARARININ GEREKTİRDİĞİ HALLERDE özel mülkiyete konu taşınmazları yasal mevzuata uyarak kamulaştırabilirler. Yasal hükümden anlaşılacağı üzere özel mülkiyete konu bir taşınmazın kamulaştırılması için kamu

yararı ve yasal mevzuatın şartları gerekir.

Bu kapsamda değişiklikte atf yapılan, 2942 sayılı Kanununun 27. maddesi “3634 sayılı Milli Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun uygulanmasında yurt savunması ihtiyacına veya aceliğine Bakanlar Kurulu’nca karar alınacak hallerde veya özel kanunlarla öngörülen olağanüstü durumlarda gerekli olan taşınmazların kamulaştırılması”nı düzenlemektedir. Bir başka deyişle 27. madde kapsamında acele kamulaştırma uygulanmasının mülkiyet hakkına ağır tehditler yönelttiği için savaş gibi olağanüstü koşullarda uygulanabileceği öngörülmüştür. Bilindiği üzere enerji santrallerine ilişkin kamulaştırma sürecinde acele kamulaştırma müessesesi, kanunî şartları ortaya konulmaksızın mutad bir uygulama hâline dönüştürülmüş bu sebeple acele kamulaştırma kararlarının iptaline ilişkin Danıştay’da pek çok dava açılmıştır.

Danıştay 6. Dairesi de yerleşik içtihatlarında, dava konusu edilen taşınmazları da kapsayan alanın yenilenebilir enerji santrali kurulması amacıyla projelendirilmesinin tek başına acele kamulaştırma yapılmasına gerekçe teşkil etmeyeceği, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’nun 27. Maddesinde öngörülen acele kamulaştırma prosedürünün uygulanabilmesi için gerekli olan olağanüstü durumların ve bu yöneme başvurulması ile amaçlanan kamu yararının somut olarak ortaya konulması gerektiği, Kamulaştırma Kanunu’nun 27. maddesinde yer alan acele kamulaştırma işlemlerinin, yurt savunması ve özel kanunlarda yazılı olağanüstü durumların ortaya çıkması halinde başvurulması gereken, istisnai bir yöntem olduğu, normal prosedüre göre kamulaştırma işlemlerine başlanması halinde yatırımların gerçekleştirilmesinin uzun zaman alacağı şeklindeki Bakanlık savunmalarının somut bir dayanığının olmadığı, genel ifadeler ve soyut gerekçelerle, yurttaşların taşınmazlarına el konulması için acele kamulaştırma kararı veren Bakanlar Kurulu kararının hukuka uygun olmadığı gerekçeleriyle 27. Madde kapsamında acele kamulaştırma kararlarının iptaline karar vermektedir.

Söz konusu değişiklik bu sebeple, acele kamulaştırma kararlarına ilişkin yerleşik içtihatlara karşı genel bir “acelecilik” hâli yaratmakla Anayasa m. 35’de yer alan mülkiyet hakkının özüne Anayasa m. 13 hükmünü ihlâl ederek dokunmakta olup Anayasaya, Kamulaştırma mevzuatına ve içtihatlara aykırıdır.

14) Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak üretim tesisleri için gerekli enerji iletim tesisleri TEİAŞ tarafından santral ünitelerinin işletmeye giriş programına uygun olarak yapılır.

Yenilenebilir Enerji Santrali Projelerinde enerji üretim, iletim ve dağıtım hatları birbirinden bağımsız olarak ele alınmakta; türbin, şalt sahası ve idari bina üniteleri ÇED sürecine tabi tutulurken enerji nakil hatları TEİAŞ’ın ayrı bir işlemi gibi değer-

lendirilerek ÇED sürecine dâhil edilmemektedir.

Oysa ÇED süreçlerine dair içtihatlarca da sabit olduğu üzere; yenilenebilir enerji kaynaklarının üretim, iletim ve dağıtım süreçleriyle bir bütün olduğu, elektrik üretim ve iletim süreçlerini ayrı ayrı ele almanın, bir enerji santrali inşaatının çevreye olan etkilerini daha az göstermek anlamına geleceği, bu nedenle ağaç kesimi, yol çalışması, yangın potansiyelleri gibi ciddi çevresel etkileri olan Enerji Nakil Hatları'nın da ÇED sürecine dâhil edilmesi gerektiği açıktır.

Bu anlamda herhangi bir RES, HES, GES Projesi İletim hattı olmaksızın hayata geçemeyeceğine göre, Enerji İletim Hattı ünitelerinin de Projenin ana ÇED süreci içerisinde değerlendirilmesi gerekliliğine ilişkin hukukî tartışmada, söz konusu değişiklik, pratikte yaşanan bu sorunun çözümünde, yargı kararlarının aksine yatırım lehine bir yaklaşım izlemektedir. Düzenleme bu hâliyle üretim, iletim ve dağıtım süreçleriyle bir bütün olan YEK Projelerinin, ÇED süreçlerinin “ayrı ayrı” işletilmesine yol açacak nitelikte olup ÇED mevzuatına aykırıdır.

Ek maddeler bu hâliyle Yenilenebilir Enerji Kaynağı Projeleri idarî işlemler sürecindeki esnekliği sadece üretim lisansına ve yatırımların kolaylıkla icrasına odaklamak suretiyle yatırımlar lehine daha da esnekleştirmekte olup, santrallerin yer seçimi konusunda yaşanan sorunları daha da derinleştirecek niteliktedir.

<p>MADDE 16-</p> <p>6446 sayılı Kanun'un 7. Maddesinin 4. Fıkrasının b ve ç bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.</p> <p><i>"b) Başvurularda kaynak bazında tesisin kurulacağı saha üzerinde ve/veya sahayı temsil edecek son beş yıl içinde standardına uygun belirli süreli ölçüm verisi bulunması istenir. Sahanın belirlenmesi, ölçümler ve değerlendirilmesi, verilerin elde edilmesi ve güvenliği ile bunların belgelendirilmesi Bakanlık tarafından teklif edilen ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.5436 sayılı Kanun'un 4. Maddesi kapsamında belirlenen yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak üretim tesisleri açısından ölçüm verisi aranmaz."</i></p>	<p>Madde 7/4</p> <p>(4) Rüzgâr veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi kurulması için yapılan önlisans başvuru- larının değerlendirilmesi aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:</p> <p>a) Üretim tesisinin kurulacağı sahanın maliki tarafından başvuru yapılması durumunda, aynı saha için yapılan diğer başvurular dikkate alınmaz.</p> <p>b) Başvurularda, tesisin kurulacağı saha üzerinde son üç yıl içinde elde edilmiş en az bir yıl süreli standardına uygun rüzgâr veya güneş ölçümü bulunması zorunludur. Bu konuya ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.</p> <p>c) TEİAŞ veya ilgili dağıtım şirketi tarafından, kullanılacak teknolojilerin şebeke bakımından etkileri de dikkate alınarak uygun bağlantı görüşü verilen</p>	<p>Madde 7/4</p> <p>(4) Rüzgâr veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi kurulması için yapılan önlisans başvurularının değerlendirilmesi aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:</p> <p>a) Üretim tesisinin kurulacağı sahanın maliki tarafından başvuru yapılması durumunda, aynı saha için yapılan diğer başvurular dikkate alınmaz.</p> <p>b) Başvurularda kaynak bazında tesisin kurulacağı saha üzerinde ve/veya sahayı temsil edecek son beş yıl içinde standardına uygun belirli süreli ölçüm verisi bulunması istenir. Sahanın belirlenmesi, ölçümler ve değerlendirilmesi, verilerin elde edilmesi ve güvenliği ile bunların belgelendirilmesi Bakanlık tarafından teklif edilen ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.5436 sayılı Kanun'un 4. Maddesi</p>	<p>Maddeyle 6466 sayılı Kanun'un 7. Maddesinin 4. Fıkrasının b bendinde yapılan düzenlemeyle başvurular- da, tesisin kurulacağı saha üzerinde son üç yıl içinde elde edilmiş en az bir yıl süreli standardına uygun rüzgâr veya güneş ölçümü bulunmasının zorunlu olduğu belirtilmektedir. Değişiklikle ölçümlerin geçerlik süresi üç yıldan beş yıla çıkarılmaktadır. Son üç yıl içinde değil son beş yıl içinde yapılmış olan belirli süreli ölçümler kabul edilecektir. Ayrıca ölçüm noktalarının mutlaka santral sahasında bulunma şartı kaldırılmakta, sahayı temsil etme şartı getirilmektedir. Ölçümlerin sahayı temsiliyeti ve süresi, hangi kaynak için ölçüm isteneceği çıkarılacak yönetmelikle düzenlenecektir. Ölçümlerin sahayı temsil edip etmediğinin belirlenmesi, verilerin elde edilmesi, güveni-</p>
--	---	--	--

<p>“ç)Değerlendirmede aynı bağlantı noktasına ve/veya aynı bağlantı bölgesine bağlanmak için birden fazla başvurunun bulunması halinde başvurular arasından ilan edilen kapasite kadar sisteme bağlanacak olanları belirlemek için TEİAŞ tarafından, 5436 sayılı Kanun kapsamında YEK Destekleme Mekanizmasından yararlanabileceği sürelerde geçerli olmak ve aynı kanuna ekli (II) sayılı cetvelde belirtilen hakları da saklı olmak üzere 5346 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan fiyatlar üzerinden en düşük fiyatın teklif edilmesi esasına dayanan yarışma yapılır. Eşitlik halinde uygulanacak hususlar ile yarışmaya ilişkin usul ve esaslar TEİAŞ tarafından teklif edilen ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Rüzgâr ve Güneş enerjisi lisans</p>	<p>başvurular değerlendirilmeye alınır.</p> <p>ç) Değerlendirmede aynı bağlantı noktasına ve/veya aynı bağlantı bölgesine bağlanmak için birden fazla başvurunun bulunması hâlinde başvurular arasından ilan edilen kapasite kadar sisteme bağlanacak olanları belirlemek için TEİAŞ tarafından, işletmeye girdikten sonra en fazla üç yıl içerisinde ödenmek üzere birim megavat başına en yüksek toplam katkı payını ödemeyi teklif ve taahhüt edenlerin seçilmesi esasına dayanan yarışma yapılır. Yarışmaya ve yarışma sonunda belirlenen katkı payının ödenmesine ilişkin usul ve esaslar TEİAŞ tarafından teklif edilen ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Rüzgâr ve güneş enerjisi lisans başvurularının teknik değerlendirmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yö-</p>	<p>kapsamında belirlenen yenilenebilir enerji kaynak alanlarında kurulacak üretim tesisleri açısından ölçüm verisi aranmaz.</p> <p>c) TEİAŞ veya ilgili dağıtım şirketi tarafından, kullanılacak teknolojilerin şebeke bakımından etkileri de dikkate alınarak uygun bağlantı görüşü verilen başvurular değerlendirmeye alınır.</p> <p>ç) Değerlendirmede aynı bağlantı noktasına ve/veya aynı bağlantı bölgesine bağlanmak için birden fazla başvurunun bulunması halinde başvurular arasından ilan edilen kapasite kadar sisteme bağlanacak olanları belirlemek için TEİAŞ tarafından, 5436 sayılı Kanun kapsamında YEK Destekleme Mekanizmasından yararlanabileceği sürelerde geçerli olmak ve aynı kanuna ekli (II) sayılı cetvelde belirtilen hakları da saklı olmak üzere 5346 sayılı Kanuna ekli</p>	<p>lirliğinin sağlanması, ve daha sağlıklı değerlendirilmesi lisanslama sürecinin daha etkin, verimli ve kısa sürede tamamlanmasını sağlayacak olup ön lisans başvurularında istenen ölçümlerden kaynaklanan zamansal ve maddi kayıpların önlenmesi amaçlanmaktadır.</p> <p>Mevcut ç bendi hükmüne göre aynı bağlantı noktasına ve/veya aynı bağlantı bölgesine bağlanmak için birden fazla başvurunun bulunması halinde başvurular arasından ilan edilen kapasite kadar sisteme bağlanacak olanları belirlemek için birim megavat başına en yüksek katkı payı esasına göre yarışma yapılmaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilmiş olan yarışmalarda en yüksek katkı payı esasına göre yarışma yapılmaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilmiş yarışmalarda çok yüksek katkı payları</p>
--	--	---	---

<p><i>başvurularının teknik değerlendirmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”</i></p>	<p>netmelikle düzenlenir.</p>	<p>(I) sayılı cetvelde yer alan fiyatlar üzerinden en düşük fiyatın teklif edilmesi esasına dayanan yarışma yapılır. Eşitlik halinde uygulanacak hususlar ile yarışmaya ilişkin usul ve esaslar TEİAŞ tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Rüzgâr ve Güneş enerjisi lisans başvurularının teknik değerlendirmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”</p>	<p>taahhüt edilmiş olup bu durum projelerin fizibilitelerini olumsuz etkilemekte hatta yapılamaz hale getirmektedir. Ayrıca katkı payı ödemelerinin elektrik tüketimlerine bir yansıması olamamaktadır. Aynı bağlantı noktasına bağlanmak ve/veya aynı bağlantı bölgesine bağlanmak için birden fazla rüzgâr ve güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi kurulması için yapılan ön lisans başvurularının YEK Destekleme Mekanizması fiyatları üzerinden teklif edilecek olan en düşük fiyata değerlendirilmesi yatırımların önünü açacaktır. Yatırımcılar fizibilite çalışmaları, projelerinin teknik ve finansal analiz çalışmaları kapsamında teklif edecekleri fiyatı hesaplayabileceklerdir. Ayrıca bu yöntem ile YEK Destekleme Mekanizması fiyatlarındaki düşüş tüketickiye yansımış olacaktır.</p>
---	-------------------------------	--	---

Maddeyle, (b) bendinde yapılan değişiklikle, öncelikle, “başvurularda tesisin kurulacağı saha üzerinde” düzenlemesine ek olarak “ve/veya sahayı temsil edecek” düzenlemesi getirilmekte, böylece örneğin rüzgâr ölçüm direklerinin muhtemel proje sahasında bulunma zorunluluğu ortadan kaldırılmaktadır. Madde gerekçesinde her ne kadar “ölçümlerin sahayı temsiliyeti ve süresi, hangi kaynak için ölçüm isteneceği çıkarılacak yönetmelikle düzenlenecektir” denilse de, düzenleme bu hâliyle koruma altındaki türler ve sit alanları açısından rüzgâr ölçüm direklerine ilişkin denetimlerin ne şekilde yürütüleceği konusunda belirsizdir. Öte yandan söz konusu düzenleme, proje sahası “temsiliyeti”ni de sadece rüzgâr hızı bakımından sağlayacak olması nedeniyle en azından rüzgâr ölçüm işlemleri sırasında başlanan fizibilite olanaklarını ortadan kaldıracak niteliktedir.

Oysa RES yatırımları açısından temel sorun, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olan Rüzgar Enerjisi Potansiyel Atlasında (REPA) yer alan Rüzgar Kaynak Bilgilerini içeren döküman doğrultusunda Ekonomik RES yatırımı için m/s rüzgâr hızı eşik sınırlarının, yer seçimi konusundaki tek kriter olmasıdır. Yer seçimi konusunda yatırım sahibi şirketlerin ekonomik çıkarı doğrultusunda düşük maliyet ve rüzgâr hızının yeterli görülmesi sebebiyle rüzgâr hızı fazla olan bölgelerin birbirinden bağımsız değerlendirilen münferit projelerle “toplamda” bölgenin kendine özgü ekolojik ve sosyal değerlerini ortadan kaldıracak nitelikte birer “Rüzgâr Enerjisi Üretim Merkezi”nden ibaret kılınıyor olması hem yerel halk tarafından tepkiyle karşılanmakta hem de yatırım odaklı yer seçimleri sebebiyle Türkiye’nin önemli doğa alanları tehlike altına girmektedir. Bu süreçleri yönlendiren; 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun, Elektrik Piyasası Kanunu vb. kanunlar yalnızca üretim lisansı, yer seçimi gibi konulara dair hükümler içermekte, plan ve yer seçim kriterleri yönüyle adı geçen kanunların başkaca herhangi bir hüküm barındırmaması, enerji yatırımlarının doğal çevreye ve yakın çevresinde yaşayan kırsal dokuya verebileceği zararları tespit etmeyi olanaksız kılmaktadır.

Yine değişiklikle, 5436 sayılı Kanun m. 4 ile değişik 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi Ve Kontrol Kanunu m. 47’de yer alan taşınmaz tahsislerinde ölçüm verisi aranmayacağı kuralı getirilmektedir. RES yatırımlarının büyük çoğunluğunun Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan orman, sit ve mera alanlarında projelendirildiği gözetildiğinde, yer seçimi konusunda mevcut “yetersiz” kriterlerin, insanlığın ortak mirası olan alanlar açısından daha da esnetilmesi RES yatırımlarının yalnızca haritalar, proje sahasının somut koşullarından uzak “temsili veriler” ve prosedürden ibaret kılınan idarî işlemler üzerinden hayata geçirilmesini sonuçlayacak ve do-

layısıyla doğa üzerinde telafisi olmayacak zararlar “yasal” olarak doğallaştırılacaktır.

Maddeyle, (ç) bendinde yapılan değişiklikle, yüksek katkı payı oranları kaldırılarak YEK Destekleme Mekanizması fiyatları üzerinden teklif edilecek en düşük fiyata göre değerlendirilmesi öngörülmektedir. Madde gerekçesinde ifade edildiği üzere, değişiklikle en düşük fiyata göre değerlendirme kuralıyla RES ve GES yatırımlarının önünü açmak hedeflenmiştir. Özellikle RES Projeleri yer seçimi konusunda tek kriter “rüzgâr hızı” ve “yatırımcı açısından düşük maliyet” iken, bölgedeki münferit projelerin birbirinden bağımsız olarak yatırımcı eliyle yönlendirilmesi, bütüncül planlama yaklaşımına aykırı olduğu gibi “yatırımların önünü açma” yaklaşımı “koruma-kullanma dengesi”ni gözetecek çevre kolluk aşamalarını idarî süreci tamamlayacak birer idarî evraktan ibaret kılmaktadır.

Oysaki RES’ler konusunda hukukî pratikte ihtiyaç duyulan şey “yatırımların önünü daha da açmak” değil; arazi kullanım çelişkilerini ortadan kaldırmak veya arazi üzerindeki rekabeti minimize etmek için öncelikle rüzgâr haritasının ve bölgesel planların üst üste çakıştırılması, RES’in kurulabileceği uygun alanların belirlenebilmesi için eşik analizlerinin üretilmesi yönünde mevzuatın geliştirilmesidir. Böylece yerleşim alanları, koruma alanları gibi sakıncalı bölgelerin çıkartılmasından sonra geriye kalan rüzgarlı alanlar rüzgar gücü yatırımları için uygun alanları oluşturacaktır. Nitekim rüzgar santralının kurulacağı yerin seçiminde yeterli rüzgar potansiyeli ve arazi imkanından başka iletim hattına uzaklığı, trafo gücü, sit alanı ve/veya doğal koruma alanları, milli park alanı olup olmaması, yakınında uzun mesafeli alıcı-verici antenler ve bağlantı hatları bulunmaması ayrıca göçmen kuşların uçuş yolları üzerinde olmaması gibi özelliklere dikkat edilmesi gerekmektedir. Yine GES’ler açısından ihtiyaç duyulan geniş arazilerin tarım arazileri, orman, mera alanlarıyla çakışması durumunda da toprak kullanım olanakları yönünden kullanım çelişkilerinin ortadan kaldırılması amacıyla öncelikle eşik analizlerinin üretilmesi gerekmektedir.

<p>MADDE 22</p> <p>6446 sayılı Kanunun 27. Maddesine altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut yedinci fıkrası sekizinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.</p> <p><i>“(7)TETAŞ üçüncü, beşinci ve altıncı fıkralarda belirtilen elektrik enerjisi miktarının, mevcut sözleşmeler kapsamında imzalanmış olan enerji alış anlaşmalarından karşılanmaması durumunda öncelikli olarak yerli kömür yakıtlı elektrik üretim santrallerinden birer yıllık sözleşmelerle temin etmek amacıyla elektrik enerjisi alım ihaleleri düzenleyebilir. Söz konusu elektrik enerjisi alım ihaleleri ile ilgili usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”</i></p>	<p>TETAŞ'ın hak ve yükümlülükleri</p> <p>MADDE 27 – (1) TETAŞ, mevcut sözleşmeler kapsamında imzalanmış olan enerji alış ve satış anlaşmalarını yürütür. Mevcut imtiyaz ve uygulama sözleşmeleri kapsamında enerji alış ve satış anlaşmaları imzalayabilir, hükümetler arası anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi ithalat veya ihracat anlaşmaları imzalayabilir.</p> <p>(2) TETAŞ, bu Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında elektrik enerjisi ve kapasitesi alım ve satımına ilişkin ikili anlaşmalar yapar ve yürütür, organize toptan elektrik piyasalarında faaliyette bulunabilir.</p> <p>(3) TETAŞ, görevli tedarik şirketlerine tarifesi düzenlemeye tabi olan tüketiciler için toptan satış tarifesinden elektrik enerjisi satar.</p> <p>(4) TETAŞ'ın tarifesi düzenlemeye tabi olmayan tüketiciler için görevli te-</p>	<p>TETAŞ'ın hak ve yükümlülükleri</p> <p>MADDE 27 – (1) TETAŞ, mevcut sözleşmeler kapsamında imzalanmış olan enerji alış ve satış anlaşmalarını yürütür. Mevcut imtiyaz ve uygulama sözleşmeleri kapsamında enerji alış ve satış anlaşmaları imzalayabilir, hükümetler arası anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi ithalat veya ihracat anlaşmaları imzalayabilir.</p> <p>(2) TETAŞ, bu Kanun ve ilgili mevzuat kapsamında elektrik enerjisi ve kapasitesi alım ve satımına ilişkin ikili anlaşmalar yapar ve yürütür, organize toptan elektrik piyasalarında faaliyette bulunabilir.</p> <p>(3) TETAŞ, görevli tedarik şirketlerine tarifesi düzenlemeye tabi olan tüketiciler için toptan satış tarifesinden elektrik enerjisi satar.</p> <p>(4) TETAŞ'ın tarifesi düzenlemeye tabi olmayan</p>	<p>Maddeyle 2009'da yayımlı TETAŞ'ın taraf olduğu Yap-İşlet, Yap-İşlet-Devret ve İşletme Hakkı Devri santrallerine ilişkin sözleşmelerin süreleri peyderpey dolmakta olup, maddeyle TETAŞ'ın 6446 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yükümlülüklerini yerine getirebilmesini teminen elektrik enerjisi alım ihaleleri yapabilmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Yerli kömür yakıtlı elektrik üretim tesislerinin teşvik edilmesi amacıyla TETAŞ'ın söz konusu elektrik alımını öncelikle bu tesislerden yapması hususu da düzenlenmiştir. nan Elektrik Enerjisi Piyasası Arz Güvenliği Strateji Belgesinde ve Enerji Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın 2015-2019 Stratejik Planında belirtilen hedeflerin gerçekleşmesi ve yenilenebilir enerji kaynak çeşitliliğinin</p>
---	--	---	---

	<p>darik şirketlerine elektrik enerjisi satışına ilişkin fiyat, hüküm ve şartlar taraflar arasında serbestçe belirlenir.</p> <p>(5) Kurul tarafından son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarikçiler, son kaynak tedarikçisi kapsamındaki müşteriler için temin ettiği elektrik enerjisinin Kurul tarafından her yıl belirlenecek oranı kadarını, TETAŞ'tan temin etmekle yükümlüdür.</p> <p>(6) Dağıtım şirketleri, genel aydınlatma ile teknik ve teknik olmayan kayıplarından dolayı enerji ihtiyaçlarını TETAŞ'tan temin ederler.</p> <p>(7) Bakanlık ve Kurum, TETAŞ'ın alım yükümlülüklerini tam olarak karşılayabilmesi ve bu yükümlülüklerden kaynaklanan herhangi bir mali yükün ortaya çıkmasını teminen, enerji piyasasında faaliyet gösteren diğer kamu iktisadi teşebbüslerinin</p>	<p>tüketiciler için görevli tedarik şirketlerine elektrik enerjisi satışına ilişkin fiyat, hüküm ve şartlar taraflar arasında serbestçe belirlenir.</p> <p>(5) Kurul tarafından son kaynak tedarikçisi olarak yetkilendirilen tedarikçiler, son kaynak tedarikçisi kapsamındaki müşteriler için temin ettiği elektrik enerjisinin Kurul tarafından her yıl belirlenecek oranı kadarını, TETAŞ'tan temin etmekle yükümlüdür.</p> <p>(6) Dağıtım şirketleri, genel aydınlatma ile teknik ve teknik olmayan kayıplarından dolayı enerji ihtiyaçlarını TETAŞ'tan temin ederler.</p> <p>(7)TETAŞ üçüncü, beşinci ve altıncı fıkralarda belirtilen elektrik enerjisi miktarının, mevcut sözleşmeler kapsamında imzalanmış olan enerji alış anlaşmalarından karşılanmaması durumunda öncelikli olarak yerli</p>	<p>artırılması hedeflenmektedir. Bunun yanında dünyada gelişen yenilenebilir enerji teknolojilerinin ülkemizde de kullanımı ve yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Ülkemizde yenilenebilir enerji alanında kullanılan aksamaların önemli bir bölümü ithal edilmektedir. Bu bağımlılığın azaltılması ve teknoloji transferi sağlanması amacıyla bu tür üretimler gerçekleştirilecek ve tüzel kişiler desteklenecektir. 27/11/2013 tarihli ve 28834 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektrik Enerjisi Üretimine Yönelik Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanlarının Belirlenmesi, Derecelendirilmesi, Korunması ve Kullanılmasına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik Kapsamında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından özellikle rüzgar ve güneş enerjisine elektrik üretim</p>
--	---	---	---

	<p>mali yapılarını olumsuz etkilemeyecek şekilde, Kalkınma Bakanlığının ve Hazine Müsteşarlığının da görüşlerini almak suretiyle her türlü önlemi almaya yetkili ve yükümlüdür.</p>	<p>kömür yakıtlı elektrik üretim santrallerinden birer yıllık sözleşmelerle temin etmek amacıyla elektrik enerjisi alım ihaleleri düzenleyebilir. Söz konusu elektrik enerjisi alım ihaleleri ile ilgili usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir</p> <p>(8)Bakanlık ve Kurum, TETAŞ'ın alım yükümlülüklerini tam olarak karşılayabilmesi ve bu yükümlülüklerden kaynaklanan herhangi bir mali yükün ortaya çıkmamasını teminen, enerji piyasasında faaliyet gösteren diğer kamu iktisadi teşebbüslerinin mali yapılarını olumsuz etkilemeyecek şekilde, Kalkınma Bakanlığının ve Hazine Müsteşarlığının da görüşlerini almak suretiyle her türlü önlemi almaya yetkili ve yükümlüdür.</p>	<p>tesisleri için yenilenebilir enerji kaynak alanı/ alanları ilan edilecektir. Yenilenebilir enerji kaynak alanlarında gerekli olan elektrik iletim tesisleri ve diğer altyapı çalışmaları tamamlanarak yatırım için hazır hale getirilecektir. Söz konusu alanların öncelikle yurt içinde üretim yapacak ve/veya yerli malı kullanacak firmalara tahsis edilerek hem yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretiminin artırılması hem de bahse konu üretim tesislerinde kullanılan aksam/aksamların yerli imkanlarla üretilmesi hedeflenmektedir.</p>
--	---	---	---

Fosil yakıtlara sağlanan sübvansiyonlar düşük karbonlu ekonomiye geçiş önündeki en büyük ve yapısal engellerden sayılabilir. Küresel çapta sübvansiyonların enerji kaynaklarına göre dağılımına bakıldığında aslında neyin ters gittiğini görmek mümkün. İklim değişikliği problemini tetikleyen fosil yakıtlar toplamda %69'lık bir paya sahip.⁴

Bu düzenlemeden önce yer alan düzenleme tüm enerji yatırımlarına atıfta bulunurken özellikle yerli kömüre atıfta bulunması Türkiye'nin Paris Anlaşması ile tahhüt ettiği emisyon azaltma hedefine ulaşamayacağını göstermektedir.

Ülkemizin adil bir enerji dönüşümüne adım atması, bütçesinde iklim değişikliği çözümlerine ve önlenemeyen etkiler için uyuma pay ayırması, teknolojide yenilikçi adımlara yönelmesi, yaşanan iklim afetlerinin hukuki sorumluluk alt yapısını oluşturması, başta halk sağlığı ve iklim değişikliğinin birinci dereceden müsebbibi olan kömür olmak üzere fosil yakıtlara dayalı enerji üretim sistemlerinden uzaklaşması önemli ve öncelikli adımlarken yapılan bu düzenlemeler Türkiye'nin iklim değişikliği karşısında önlem almanın fersah fersah uzağında olduğunu göstermektedir.

4 Gündoğan Arif Cem, Yeni İklim Rejimi & Türkiye: Bir Adım İleri İki Adım Geri
http://bianet.org/biamag/toplum/174308-yeni-iklim-rejimi-turkiye-bir-adim-ileri-iki-adim-geri?utm_content=buffer7b75b&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer

5 Özkaya İlgın, Paris Anlaşması ve Ortak Değerlerin İnşası Sürecinde Hukuk,
<http://iklimadaleti.org/?p=aktivistin-zulasi&n=paris-anlasmasi>

<p>MADDE 23-</p> <p>6446 sayılı Kanun'un Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilen Geçici 8. Maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.</p> <p>"GEÇİCİ MADDE 8-(1) EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine ve kamu üretim şirketlerine ait üretim tesislerine, bunlardan bu maddede yapılan değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce özelleştirilmiş olanlarla yürürlük tarihinden sonra özelleştirilecek olanlar için de geçerli olmak üzere, çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31.12.2019 tarihine kadar süre ta-</p>	<p>Üretim tesislerinin çevre mevzuatıyla uyumlu hâle getirilmesi</p> <p>GEÇİCİ MADDE 8 - (İptal:Anayasa Mahkemesi'nin 22/5/2014 tarihli ve E.: 2013/65, K.: 2014/93 sayılı Kararı ile.)</p>	<p>GEÇİCİ MADDE 8-(1) EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine ve kamu üretim şirketlerine ait üretim tesislerine, bunlardan bu maddede yapılan değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce özelleştirilmiş olanlarla yürürlük tarihinden sonra özelleştirilecek olanlar için de geçerli olmak üzere, çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31.12.2019 tarihine kadar süre tanınır. Bu süre zarfında ve önceki dönemlere ilişkin olarak bu gerekçeyle, EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarında ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerinde ve</p>	<p>6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun geçici 8. Maddesi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Maddeyle, özelleştirme işlemleri için önemli risk unsuru olan bu hukuki boşluğun doldurulması amacıyla geçiş sürecine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.</p>
---	---	---	---

nınır. Bu süre zarfında ve önceki dönemlere ilişkin olarak bu gerekçeyle, EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarında ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerinde ve kamu üretim şirketlerine ait üretim tesislerinde, bunlardan bu madde de yapılan değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce özelleştirilmiş olanlarla, yürürlük tarihinden sonra özelleştirilecek olanlar içinde geçerli olmak üzere elektrik üretim faaliyeti durdurulamaz ve idari para cezası uygulanamaz. Çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanmasına ilişkin usul ve esaslar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

kamu üretim şirketlerine ait üretim tesislerinde, bunlardan bu madde de yapılan değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce özelleştirilmiş olanlarla, yürürlük tarihinden sonra özelleştirilecek olanlar içinde geçerli olmak üzere elektrik üretim faaliyeti durdurulamaz ve idari para cezası uygulanamaz. Çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanmasına ilişkin usul ve esaslar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

!!MADDE 23!!

Anayasa Mahkemesi'nin 2013/65 E ve 2014/93 K numaralı ve 22.5.2014 tarihli kararı ile; 14.03.2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun Geçici 8. Maddesi ve Geçici 14. Maddesinin 1,2,3,4, numaralı fıkralarının iptal edilmiştir. İlgili düzenlemenin de Geçici 8. Maddenin iptalinin ardından doğan boşluğun doldurulması amacıyla yapıldığı iddia edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi Kararının gerekçesinde; Geçici 8. Maddesinin incelenmesinde;

“Kanunların, kamu yararının sağlanması amacıyla yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi ve kazanılmış hakları ihlal etmemesi Anayasa'nın 2. Maddesinde belirtilen hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütleri göz önünde tutarak kullanılması gerekir.

•••

Sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin içeriği itibarıyla hem bugünün hem de gelecek kuşakların çevresini oluşturan tüm çevresel değerlerin her alanda ıslahı, korunması ve geliştirilmesi ile sağlıklı bir çevrede yaşamasını güvence altına aldığı açıktır. Bu çerçevede anılan Kanun'un amacının gerçekleştirilmesi ve sürdürülebilir çevrenin korunması ve nu Kanun'da belirtilen hususların yerine getirilmesi ile mümkün olacak. Ayrıca sağlıklı ve dengeli bir çevre yaratılması, öncelikle yapılacak elektrik üretim faaliyetlerinin denetlenmesini gerektirir. Bu denetimin etkin araçlarından biri de bu Kanun'da düzenlenen izinlerdir. Başka bir anlatımla elektrik üretim faaliyetlerinde çevrenin korunması, çevreye verilen bu olumsuz etkilerin giderilmesi ve zararın en aza indirgenmesi açısından başta 2872 sayılı Kanun'da ve diğer mevzuatta belirtilen çeşitli izinlerin alınmasına ilişkin hükümler büyük önem taşımaktadır.

Dava konusu kurulla EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine, çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatına uyumuna yönelik yatırımların gerçekleştirilmesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanması amacıyla 31.12.2018 tarihine kadar süre

tanınmasının, bu sürenin üç yıla kadar uzatılması konusunda Bakanlar Kurulu'na yetki verilmesinin ve ayrıca anılan kamu üretim şirketlerinin elektrik üretim faaliyetlerinin durdurulamayacağı ve idari para cezası uygulanmayacağı hususunun kurala bağlanmasının belirtilen süre zarfında elektrik üretim faaliyetlerinin çevreye uygunluğunun idare tarafından denetimini olanaksız kıldığı, elektrik üretim faaliyetleri açısından denetimsiz bir alan oluşturduğu, bunun da Devletin bu konudaki gözetim ve denetim görevini yerine getirmesine engel olduğu anlaşılmaktadır.

Sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşam hakkı, getirilecek kuralın, ekonomiki bürokratik ve fiili yükümlülüklerle yol açacağı ve üretim faaliyetlerinin etkileneyeceği gerekçeleriyle uzun süreli olarak vazgeçilecek haklardan değildir. İnsanın, toplumun ve çevrenin varlık, sağlık ve güvenliği ile bu konuda Anayasa'nın Devlete yüklediği görev gözönünde bulundurulduğunda dava konusu kuralla belirtilen süre zarfında EÜAŞ'a bağlı santrallerin elektrik üretim faaliyetlerinde çevre mevzuatına tabi olmaması Kabul edilemez”

İfadelerine yer verilmesine rağmen yapılan düzenlemede EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine 2019 yılı Aralık sonuna kadar süre tanınmıştır. Bunun gerekçesi olarak da Anayasa Mahkemesi kararından doğan boşluk ile varolan riski ortadan kaldırmak olarak ileri sürülmüştür. Oysa burada kanun koyucunun hangi riski ortadan kaldırmayı amaçladığı anlaşılabilir değildir. Bir faaliyet çevre mevzuatına, iznine tabi şekilde çalışmak zorundadır. Bunlara süre verilmesi tam tersine bir risk hali doğurur ve istisnai durum yaratır. Bu düzenleme Anayasa Mahkemesi kararına aykırı olmakla birlikte korunmaya çalışılan Anayasa ile tanınan çevre ve yaşam hakkını korumaktan uzak olup, faaliyetlerin karlılığını artırma ve olabildiğince ekolojik maliyetleri azaltma üzerine kuruludur.

MADDE 2-

18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu'na 27. Maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 27/A maddesi eklenmiştir.

“MADDE 27/A- Askeri Yasak Bölgeler ve güvenlik bölgelerinde veya ülke güvenliği ile doğrudan ilgili Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araziler, hareket ve savunma amaçlı yerlerdeki tesisler (konut ve sosyal tesisler hariç) özel güvenlik bölgesi ilan edilen yerler ile rafineri, petrokimya tesisleri ve eklentileri ile milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen tesisler hakkında 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun kıyıları, sahil şeritleri, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazilere ilişkin yapı ve yapılaşmaya dair hükümler ve 3. Maddesi hükümleri de dahil olmak üzere sınırlayıcı hükümleri uygulanmaz.”

MADDE 27/A-Askeri Yasak Bölgeler ve güvenlik bölgelerinde veya ülke güvenliği ile doğrudan ilgili Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araziler, hareket ve savunma amaçlı yerlerdeki tesisler (konut ve sosyal tesisler hariç) özel güvenlik bölgesi ilan edilen yerler ile rafineri, petrokimya tesisleri ve eklentileri ile milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülen tesisler hakkında 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun kıyıları, sahil şeritleri, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazilere ilişkin yapı ve yapılaşmaya dair hükümler ve 3. Maddesi hükümleri de dâhil olmak üzere sınırlayıcı hükümleri uygulanmaz.

Maddeyle 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununda yer alan kıyıları, sahil şeritleri, doldurma, kurutma yoluyla kazanılan arazilere ilişkin sınırlayıcı hükümlere istisnalar getirilmiştir. Buna göre; askeri yasak bölgeler, askeri güvenlik bölgeleri veya ülke güvenliği ile doğrudan ilgili, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araziler, hareket ve savunma amaçlı yerlerde (konut ve sosyal tesisler hariç olmak üzere) Kıyı Kanunu'nun kıyıları, sahil şeritleri, doldurma ve kurutma yoluyla kazanılan arazilere ilişkin sınırlayıcı hükümleri uygulanmayacaktır. Madde ile ayrıca, yurt içinde yapılacak kamu ve özel sektöre ait hayati önemi haiz tesislerden rafineri, petrokimya tesisleri ve eklentileri ile milletlerarası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülenler hakkında milletlerarası yükümlülüklerimizi zamanında ve tam olarak yerine getirmek amacıyla Kıyı Kanunu hükümlerine istisna getirilmektedir.

BU düzenlemeyle karşılaştığımız durum tüm teklifi incelerken karşılaştığımız anlayışla eşitir. Kanun ile istisnai hükümler artırılmaya çalışılmıştır. Madde gerekçesinde; *‘madde ile ayrıca yurt içinde yapılacak kamu ve özel sektöre ait hayati önemi haiz tesislerden rafineri, petrokimya tesisleri ve eklentileri ile milletlerarası antlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülenler hakkında yükümlülüklerimizi zamanında ve ta’o olarak yerin egetirmek amacıyla Kıyı Kaunu hükümlerine istisna getirilmektedir’* denilmiştir.

Öncelikli olarak Türkiye’nin milletlerarası anlaşmalardan doğan yükümlülükleri sadece yatırımlar çerçevesinde yapılan antlaşmalar ekseninde değildir. Barselona Sözleşmesi Akdeniz’in Kirliliğe Karşı Korunma Sözleşmesi olup bunun gibi uluslararası sözleşmeler çerçevesinde ve ulusal mevzuat çerçevesinde Türkiye’nin kıyılara ilişkin sınırlandırıcı hükümlere uyma zorunluluğu bulunmaktadır. Kamu ve özel sektöre ait hayati önemi haiz tesislerden rafiner, petrokimya tesisleri ve eklentileri ile uluslararası anlaşma hükümleri uyarınca yapılması öngörülenlere ilişkin olarak bu istisnanın söz konusu olacağı belirtilmiştir. Öncelikli olara **‘hayati önemi haiz’** ibaresinde bir belirlilik söz konusu değildir ve **bu düzenleme idarenin belirliliği ilkesine aykırılık taşır. Hangi faaliyetlerin neye göre önem arz edeceği bilinmemektedir.**Bilinmediği için de iş bu düzenleme ile nasıl bir kamu yararına hizmet edileceği açık değildir.

Kıyı Kanunu 1. Maddesinde;

‘Amaç Madde 1 – Bu Kanun, deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açık, kamu yararına kullanma esaslarını tespit etmek amacıyla düzenlenmiştir.’ İfadelerine yer verilerek kamu yararına uygun kullanma esaslarını tespit etme amacının altı çizilmiştir. Ama iş bu düzenlemenin kamu yararını koruyan bu kanuna istisna getirerek nasıl bir kamu yararı güttüğü bilinmemektedir.

Anayasa Mahkemesi’nin 2013/65 E ve 2014/93 K numaralı ve 22.5.2014 tarihli kararında; “Kanunların, kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi ve kazanılmış hakları ihlal etmemesi Anayasa’nın 2. Maddesinde belirtilen hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle kanun koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütleri göz önünde tutarak kullanılması gerekir.”

İfadelerine yer verilmiştir.İş bu düzenleme objektif, genel ve adil kurallar içermekte ayrıca kamu yararını da gözetmemektedir.

<p>MADDE-4</p> <p>19/2/1985 tarihli ve 3154 sayılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2. Maddesinin 1. Fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.</p> <p><i>"j.)Elektrik üretim, iletim, dağıtım ve tüketim tesislerinin milli menfaatlere ve modern teknolojiye uygun şekilde kurulması ve işletilmesi için gerekli yükümlülükleri ile ilgili olarak inceleme, tespit, raporlama, proje onay ve kabul işlemleri yapmak üzere; ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşların, 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında dağıtım lisansı sahibi tüzel kişileri veya özel hukuk tüzel kişilerini görevlendirmek, yetkilendirmek veya bu tüzel kişilerden hizmet satın almak ve bu tüzel</i></p>	<p>Madde 2 – Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının görevleri (Ek ibare: 20/2/2001-4628/17 md.) ilgili Kanunlarda piyasada faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlara bırakılmadığı takdirde ve ölçüde şunlardır: (2)</p> <p>a) Ülkenin enerji ve tabii kaynaklara olan kısa ve uzun vadeli ihtiyacını belirlemek, temini için gerekli politikaların tespitine yardımcı olmak, planlamalarını yapmak,</p> <p>b) Enerji ve tabii kaynakların ülke yararına, teknik icaplara ve ekonomik gelişmelere uygun olarak araştırılması, işletilmesi, geliştirilmesi, değerlendirilmesi, kontrolü ve korunması amacıyla genel politika esaslarının tespit ve tayinine yardımcı olmak, gerekli programları yapmak, plan ve projeleri hazırlamak veya hazırlatmak,</p> <p>c) Bu kaynakların değerlendirilmesine yönelik arama, tesis kurma, işletme</p>	<p>Madde-2- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının görevleri (Ek ibare: 20/2/2001-4628/17 md.) ilgili Kanunlarda piyasada faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlara bırakılmadığı takdirde ve ölçüde şunlardır: (2)</p> <p>a) Ülkenin enerji ve tabii kaynaklara olan kısa ve uzun vadeli ihtiyacını belirlemek, temini için gerekli politikaların tespitine yardımcı olmak, planlamalarını yapmak,</p> <p>b) Enerji ve tabii kaynakların ülke yararına, teknik icaplara ve ekonomik gelişmelere uygun olarak araştırılması, işletilmesi, geliştirilmesi, değerlendirilmesi, kontrolü ve korunması amacıyla genel politika esaslarının tespit ve tayinine yardımcı olmak, gerekli programları yapmak, plan ve projeleri hazırlamak veya hazırlatmak,</p> <p>c) Bu kaynakların değerlendirilmesine yönelik arama, tesis kurma,</p>	<p>Maddeyle 30/12/2014 tarihli ve 29221 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin ekinde bulunan "Yetkilendirme Tablosu" ile EDAŞ, TEMSAN ve OSB gibi tüzel kişilere verilen elektrik tesisleri projelerini onaylama ve kabul etme yetkilerinin yürütmesi Danıştay 10. Dairesi'nin Kararı ile durdurulmuştur. Karar gerekçesinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın teşkilat kanununda yetki devri yapabileceğine ilişkin hüküm bulunmadığı gerekçesine yer verilmiştir. Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği ve 6/11/2015 tarihli ve 29524 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan Elektrik Üretim Tesisleri Kabul Yönetmeliği kapsamında bahsi geçen kamu tüzel kişilerinin yanı sıra özel hukuk tüzel kişilerinin de yetkilendirilebilmeleri amacıyla kanun</p>
---	--	---	--

<p><i>kişilerin nitelikleri, yetkilendirilmesi, hak ve yükümlülükleri ile bu tüzel kişilere uygulanacak yaptırımları ve diğer hususları düzenlemek”</i></p>	<p>ve faydalanma haklarını vermek, gerekğinde bu hakların devir, intikal, iptal işlemlerini yapmak, ipotek, istimlak ve diğer takyit edici hakları tesis etmek, bunların sicillerini tutmak ve muhafaza etmek,</p> <p>d) Kamu ihtiyaç, güvenlik ve yararına uygun olarak enerji ve tabii kaynaklar ile enerjinin üretim, iletim, dağıtım, tesislerinin etüt, kuruluş, işletme ve devam ettirme hizmetlerinin genel politikasını tespit çalışmalarının koordinasyonunu temin etmek ve denetlemek,</p> <p>e) Yeraltı ve yerüstü enerji ve tabii kaynaklar ile ürünlerinin üretim, iletim, dağıtım ve tüketim fiyatlandırma politikasını tayin ve gerektiğinde fiyatlarını tespit etmek,</p> <p>f) Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının işletme ve yatırım programlarını inceleyerek tasvip etmek</p>	<p>işletme ve faydalanma haklarını vermek, gerekğinde bu hakların devir, intikal, iptal işlemlerini yapmak, ipotek, istimlak ve diğer takyit edici hakları tesis etmek, bunların sicillerini tutmak ve muhafaza etmek,</p> <p>d) Kamu ihtiyaç, güvenlik ve yararına uygun olarak enerji ve tabii kaynaklar ile enerjinin üretim, iletim, dağıtım, tesislerinin etüt, kuruluş, işletme ve devam ettirme hizmetlerinin genel politikasını tespit çalışmalarının koordinasyonunu temin etmek ve denetlemek,</p> <p>e) Yeraltı ve yerüstü enerji ve tabii kaynaklar ile ürünlerinin üretim, iletim, dağıtım ve tüketim fiyatlandırma politikasını tayin ve gerektiğinde fiyatlarını tespit etmek,</p> <p>f) Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının işletme ve yatırım programlarını inceleyerek tasvip etmek</p>	<p>değişikliğine ihtiyaç duyulmuştur.</p>
---	---	---	---

	<p>ve yıllık programlara göre faaliyetlerini takip etmek, değerlendirmek,</p> <p>g) Bakanlığa bağlı ve Bakanlıkla ilgili kuruluşların çalışmalarını ve işlemlerini her bakımdan tetkik, tahkik ve teftişe tabi tutmak, gerekli her türlü emri vermek ve denetlemek,</p> <p>h) (Ek : 11/10/2011 - KHK - 662/79 md.) Yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi ve enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik politikaların ve stratejilerin belirlenmesine yönelik çalışmalarda bulunmak,</p> <p>ı) Yukarıda belirtilen görevleri yerine getirmek amacı ile gerekli bilgileri toplamak, değerlendirmek ve uzun vadeli politikaların tespiti ve geliştirilmesi ile ilgili hazırlık çalışmalarını yapmak.</p>	<p>ve yıllık programlara göre faaliyetlerini takip etmek, değerlendirmek,</p> <p>g) Bakanlığa bağlı ve Bakanlıkla ilgili kuruluşların çalışmalarını ve işlemlerini her bakımdan tetkik, tahkik ve teftişe tabi tutmak, gerekli her türlü emri vermek ve denetlemek,</p> <p>h) (Ek : 11/10/2011 - KHK - 662/79 md.) Yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi ve enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik politikaların ve stratejilerin belirlenmesine yönelik çalışmalarda bulunmak,</p> <p>ı) Yukarıda belirtilen görevleri yerine getirmek amacı ile gerekli bilgileri toplamak, değerlendirmek ve uzun vadeli politikaların tespiti ve geliştirilmesi ile ilgili hazırlık çalışmalarını yapmak.</p>	
--	---	---	--

		<p>j.)Elektrik üretim, iletim, dağıtım ve tüketim tesislerinin milli menfaatlere ve modern teknolojiye uygun şekilde kurulması ve işletilmesi için gerekli yükümlülükleri ile ilgili olarak inceleme, tespit, raporlama, proje onay ve kabul işlemleri yapmak üzere; ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşlarını, 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında dağıtım lisansı sahibi tüzel kişileri veya özel hukuk tüzel kişilerini görevlendirmek, yetkilendirmek veya bu tüzel kişilerden hizmet satın almak ve bu tüzel kişilerin nitelikleri, yetkilendirilmesi, hak ve yükümlülükleri ile bu tüzel kişilere uygulanacak yaptırımları ve diğer hususları düzenlemek</p>	
--	--	---	--

Elektrik üretim, iletim, dağıtım ve tüketim tesislerinin milli menfaatlere ve modern teknolojiye uygun şekilde kurulması ve işletilmesi için gerekli yükümlülükleri ile ilgili olarak inceleme, tespit, raporlama, proje onay ve kabul işlemleri yapmak üzere dağıtım lisansı sahibi tüzel kişileri veya özel hukuk tüzel kişilerini görevlendiren bu madde ile idarenin kolluk faaliyeti özel hukuk tüzel kişilerine veya dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilere devredilebilmektedir. Elektrik üretim, iletim, dağıtım tesislerinin kuruluşuna ilişkin Enerji ve Tabii Kaynakları Bakanlığı'nın temel kolluk faaliyetidir. Anayasa'nın 7. maddesinde "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez"; 123. maddesinde, "İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur" denilmektedir.

İdarenin kanuniliği ilkesi, idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin hiçbir dursamaya yer vermeyecek şekilde yasayla düzenlenmesini gerekli kılar. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın, Dağıtım şirketleri ile kamu ve özel tüzel kişilerini Proje onayı için yetkilendireceğine dair hükümler içeren Enerji ve Tabii Kaynakları Bakanlığı'nın yürürlüğe koyduğu Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinin yürütülmesi durduruldu. Danıştay YD kararı sonrasında, torba yasaya bu madde eklenerek, yönetmelik hükümlerinin tekrar yürürlüğe konulması amaçlanıyor. YD kararının gerekçesi, yasada proje onay yetkisinin devredilebileceğine dair hüküm bulunmamasına dayanıyor.

Ayrıca Anayasa Mahkemesi'nin 2007/2 E, 2011/13 K sayılı kararında;

"1.10.2006 tarih ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 15 inci Maddesinin Birinci Fıkrasındaki "Özel hukuk tüzelkişilerine" İbaresinin Anayasa'ya Aykırılığı, 31.10.2006 tarih ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun "Yetki devri" başlıklı 15 inci maddesinin iptali istenen ibareyi de içeren birinci fıkrasında "Bakanlık gerekli gördüğü hâllerde, 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerde belirtilen yetkilerini, kısmen veya tamamen Birliğe, kamu kurum ve kuruluşlarına, özel hukuk tüzel kişilerine veya üniversitelere; şartları belirlenmek kaydıyla, süreli veya süresiz olarak devredebilir." denilmiştir. İptali istenilen kural ile Bakanlığın; Birliğe, kamu kurum ve kuruluşlarına, özel hukuk tüzel kişilerine veya üniversitelere devredebileceği yetkilerinden olan denetleme görev ve yetkisi idarenin kolluk etkinlikleri içinde yer alan, genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken bir kamu hizmeti olup, idarenin asli ve sürekli görevlerindedir. Anayasa'nın 128. maddesine göre de, kolluk faaliyetleri

arasında yer alması nedeniyle denetleme yetkisinin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi zorunludur. İptali istenilen kuralda özel hukuk tüzel kişileri dışında yetki devri yapılabilecek Türkiye Tohumcular Birliği, kamu kurum ve kuruluşları ve üniversiteler kamu tüzel kişiliğine sahip olup, Anayasa'nın 128. maddesi kapsamındadır. Ancak, bunlar dışında Bakanlığın denetim yetkisini tümüyle özel hukuk tüzel kişilerine devretmesi veya onlarla paylaşması ise olanaklı değildir. Açıklanan nedenlerle, iptali istenen kuralda yer alan "...özel hukuk tüzel kişilerine..." ibaresi, 8. maddedeki "denetim" yönünden Anayasa'nın 128. maddesine aykırıdır. İptali gerekir."

ifadelerine yer verilmiştir. Bu kararlar bu düzenlemenin hukuka aykırılığını göstermektedir.

Ekoloji
Kolektifi

İnkılap Sokak 26\4 Kızılay Ankara ☎ +90 (312) 425 7764 ✉ iletisim@ekolojikolektifi.org
🌐 ekolojikolektifi.org 🐦 @ekolojikolektif 📘 ekoloji.kolektifi